

Goed vastleggen

BEDRIJFSOVERDRACHT:
AKTES EN OVEREENKOMSTEN

In het proces van bedrijfsoverdracht spelen ook de juridische aspecten een belangrijke rol. De rechtsvorm bepaalt mede welke aktes en overeenkomsten moeten worden opgesteld. Het is echter vooral belangrijk om met elkaar goede afspraken te maken over hoe je daadwerkelijk gaat samenwerken.

DE TIPS

- Speelt bedrijfsoverdracht pas over vijf of tien jaar? Ga dan met elkaar aan de slag met een eigenaarsplan. Zo'n eigenaarsplan is een goed hulpmiddel om met elkaar in gesprek te komen over diverse belangrijke onderwerpen.
- Neem jaarlijks de tijd om gemaakte afspraken te evalueren en waar nodig bij te stellen.
- Zorg dat alle afspraken en overeenkomsten goed op elkaar aansluiten. Bij het maken van afspraken zal dus goed moeten worden gekeken naar de afspraken die in het verleden zijn gemaakt en zijn vastgelegd. Check of een eventueel testament geen strijdige bepalingen heeft ten opzichte van de VOF-akte of de statuten van de BV.
- Ga niet alleen af op wat de jurist of notaris zegt, maar vorm met elkaar ook je eigen gedachten en wensen. Bespreek deze met de procesbegeleider, juridisch adviseur of notaris.

Of het nu gaat over de aan- of verkoop van je bedrijf of een bedrijfsoverdracht in de familie, de rechtsvorm bepaalt in belangrijke mate op welke manier de overname juridisch gezien tot stand komt. Als een vader bijvoorbeeld een eenmanszaak heeft en het bedrijf geleidelijk wil overdoen aan zijn zoon, dan is een mogelijkheid dat vader en zoon een vennootschap onder firma starten, waarbij vader zijn vermogen geleidelijk aan uit het bedrijf haalt om uiteindelijk uit te treden. Vinden betrokkenen het een goed idee dat de partner als mede-vennoot toetreedt, dan kan het zijn dat het bedrijf in de vorm van een VOF wordt voortgezet. De keuze van ondernemingsvorm is maatwerk. Het is raadzaam om hierbij niet over één nacht ijs te gaan en je te laten adviseren door deskundigen.

VOF-AKTE

Bij overdracht in de familie spreek je bij een VOF, CV of maatschap al snel over het toe- en uittreden van één of meerdere vennoten. Wanneer een vennoot wil uittreden of iemand wil toetreden tot de VOF is de eerste vraag: wat staat hierover beschreven in de VOF-akte? Staat er niets omschreven, dan gaat de wet ervan uit dat bij wisseling, overlijden of uittreden van een vennoot de vennootschap wordt ontbonden.

Het is daarom verstandig om in de VOF-akte bepalingen op te nemen dat vennoten de mogelijkheid krijgen om de VOF voort te zetten. Neem als voorbeeld een vader die samen met twee zoons een VOF heeft. Eén van de zoons komt tot de conclusie dat hij wil opzeggen. We kunnen ons voorstellen dat de vader het bedrijf samen met zijn zoon graag wil voortzetten. Het kan dan helpen dat er een bepaling wordt opgenomen waarin staat omschreven dat de uittredende zoon zijn vermogen niet in één keer uit het bedrijf kan halen, maar dat er een periode van vijf of tien jaar voor wordt genomen.

Zo zijn er nog veel meer onderwerpen die belangrijk zijn om uitvoerig met elkaar te bespreken. De afspraken leg je vast in een overeenkomst, zoals de VOF-akte. Hiermee zorg je voor duidelijkheid en voorkom je discussies en conflicten. Een akte voor een VOF, CV of maatschap is overigens niet verplicht. Wel is het verstandig je door een procesbegeleider en juridisch adviseur of notaris te laten begeleiden.

AANDELENTANSACTIE

Bij bedrijfsoverdracht in de familie is bij een besloten vennootschap vrijwel altijd sprake van een aandelentransactie, waarbij de BV (gedeeltelijk) verandert van eigenaar. Bij een aandelentransactie gaan in één rechtshandeling alle rechten en plichten over. Denk aan alle bezittingen, schulden, contracten, voorraden, et cetera. Bij een aandelentransactie moet vaak wel de aandeelhoudersovereenkomst worden aangepast. Hier heb je in tegenstelling tot de statuten geen notaris voor nodig.

**'MET EEN VOF-AKTE ZORG JE VOOR
DUIDELIJKHEID EN VOORKOM JE
DISCUSSIES EN CONFLICTEN'**

Ten opzichte van de oprichtingsakte bevat deze overeenkomst meer specifieke en aanvullende afspraken. Zo kan er een blokkeringsregeling worden opgenomen die bepaalt dat een aandeelhouder toestemming moet hebben van de andere aandeelhouder om zijn aandelen te verkopen. Of de aandeelhouder moet zijn aandelen eerst aan de andere aandeelhouders aanbieden voordat hij tot verkoop aan een buitenstaander mag overgaan. Andere onderwerpen waarover aandeelhouders afspraken kunnen maken, zijn onder meer: wat is de frequentie van de aandeel-

houdersvergadering, wat zijn de agendapunten, hoe is de besluitvorming geregeld, hoe is de stemverhouding in het geval dat er twee of vier aandeelhouders zijn, hoe ga je om met ziekte of overlijden en hoe vindt de waardebeoordeling van aandelen plaats?

ACTIVA-PASSIVATRANSACTIE

Bij aan- of verkoop van een BV kan naast de aandelenovername ook sprake zijn van een activa-passivatransactie. Bij een eenmanszaak of VOF is juist altijd sprake van een activa-passivatransactie. In dat geval worden geen aandelen overgenomen, maar de bezittingen. Hier moeten specifieke vragen worden beantwoord, zoals: wat gebeurt er met de handelsnaam? Welke activiteiten en machines gaan over? Hoe wordt omgegaan met het klantenbestand en wat gebeurt er met de voorraden? En natuurlijk: wat betekent dit voor het personeel? De afspraken worden in een overnameovereenkomst vastgelegd.

'HET EIGENAARSPLAN VORMT EEN LEIDRAAD VOOR HET HANDELEN IN DE TOEKOMST'

EIGENAARSPLAN

Naast de juridische vorm waarin de overname wordt gegoten, is het ook belangrijk om goede onderlinge afspraken te maken. Een nieuwe vorm daarvoor is het eigenaarsplan. Het is een soort huishoudelijk reglement van de eigenaren. Bij een familiebedrijf hebben eigenaren soms verwachtingen van elkaar, die niet zijn uitgesproken. Door in een vroegtijdig stadium samen met een procesbegeleider aan de slag te gaan met een eigenaarsplan worden belangrijke onderwerpen bespreekbaar en kunnen in de toekomst betere keuzes worden gemaakt, ook als het gaat om de inhoud van aandeelhouderovereenkomst of een VOF-akte. Een eigenaarsplan bevat onderwerpen die betrekking hebben op de bedrijfsvoering, het eigendom en de familie. Voorbeelden zijn:

- Bedrijfs- en familiedoelstellingen
- Eigendomsafspraken
- Leiding en besluitvorming
- Rol- en taakverdeling
- Arbeidsvergoeding en winstdeling
- Procedure voor bedrijfsopvolging (eisen opvolger, positie overdrager, niet-opvolger, et cetera)
- Afspraken bij echtscheiding, arbeidsongeschiktheid en overlijden
- Communicatie, overleg en informatieplicht

Het eigenaarsplan vormt een leidraad voor het handelen in de toekomst. Het is een levend document dat regelmatig tegen het licht kan worden gehouden en wordt bijgesteld wanneer de eigenaren tot andere inzichten komen.

EIGENAARSPLAN HELPT TE FOCUSSEN

De toekomstige opvolgers Twan Tromp en Pieter Loeffen van Willems BV in Winssen zijn door docent-onderzoeker Jolanda Knobel van Hogeschool Windesheim samen met André de Swart, bedrijfskundig adviseur van Cumela, begeleid bij het opstellen van het eigenaarsplan. Via vijf maandelijkse gesprekken zijn steeds onderdelen van het eigenaarsplan besproken en werden de uitkomsten vastgelegd.

Eind 2019 was het zover. Het eerste eigenaarsplan was klaar, werd voorzien van officiële handtekeningen en met een ferme handdruk bezegeld. Twan en Pieter zijn erg blij met het resultaat. "Het eigenaarsplan geeft ons helderheid over onze toekomst. We weten beter hoe het proces er de komende jaren uitziet. We hebben daarvoor een tijdsplanning opgesteld. Ook hebben we nu beter zicht op de mogelijkheden om het bedrijf over te nemen en hebben we de voorwaarden met elkaar vastgelegd. Ook hebben we nu beter inzicht in het financiële plaatje." Hiermee zijn Twan en Pieter klaar voor de toekomst!

Tekst: Ad Karelse en Dieuwier Heins, adviseurs bedrijfsoverdracht